

Metodik

De uppgifter som presenteras i den här rapporten har genererats under två enkätomgångar utförda av TNS Kantar i Danmark, Sverige, Frankrike, Tyskland, Storbritannien, Finland och Nederländerna.

Första omgången

Ett totalt antal n=7220 vuxna (16-64 år) ingick i undersökningen som genomfördes mellan 22 november och 2 december 2019, jämnt fördelade mellan de sju länderna. Urvalet i respektive land har viktats för att representera den vuxna befolkningen i åldrarna 16-64 år. Observera att resultaten från undersökningen har avrundats för att underlätta analys och avläsning.

Andra omgången

Ett totalt antal n=7291 vuxna ingick i undersökningen som genomfördes mellan 25 juni och 29 juni 2020, jämnt fördelade mellan de sju länderna. Urvalet i respektive land har viktats för att representera den vuxna befolkningen i åldrarna 16-64 år. Observera att resultaten från undersökningen har avrundats för att underlätta analys och avläsning.

Rapport från Vattenfall

Uppföljningsstudie: Klimatförändringarna fortsätter vara det mest angelägna globala problemet

Jämförande analys:
december 2019 jämfört med juni 2020



Klimatförändringarna är fortfarande människors största källa till oro

När vi utförde vår ursprungliga studie sågs klimatförändringarna inte bara som ett mycket angeläget problem, utan som den största utmaningen i vår tid, mer överhängande än något annat globalt problem. Vår senaste analys visar att detta även gäller sex månader senare. Trots att vi ser en kraftig ökning i människors oro över epidemier och ekonomisk lågkonjunktur – vilket är väntat med tanke på den pågående pandemin – så är det klimatförändringarna som förblir det främsta globala problemet för den största andelen av respondenterna.

Resultaten är något överraskande med tanke på en hypotes inom psykologin som kallas för "begränsat utrymme för oro", vilket innebär att när en persons oro för ett visst problem ökar så tenderar oron för andra problem att minska. I stället ser vi att attityderna till klimatet inte har förändrats väsentligt, vilket tyder på att klimatförändringarna har etablerat sig som ett varaktigt orosmoment hos europeiska medborgare. Dessa resultat är också i linje med resultaten från den nyligen

publicerade rapporten "Climate Change in the American Mind" av forskare på universiteten Yale och George Mason. Här har man sett samma stabila trend när det gäller synen på klimatförändringar hos amerikanska medborgare.

Det finns ytterligare en dimension att beakta vid tolkningen av resultaten, nämligen det faktum att klimatförändringarna inte bara förefaller ha etablerat sig som ett varaktigt orosmoment, utan som det viktigaste globala problemet att hantera genom långsiktiga och ihållande åtgärder och engagemang från samtliga aktörer som kan påverka situationen: regeringar såväl som företag och individer.

Allt detta gör att vi på goda grunder kan dra slutsatsen att allmänhetens oro och engagemang för frågan om klimatförändringar knappast kommer att överskuggas av andra problem: i stället ser vi en tydlig förväntan om att ett långsiktigt och meningsfullt agerande kommer att krävas för att hantera konsekvenserna.

Vår första rapport från slutet av 2019 visade att klimatförändringarna har passerat en väsentlig brytpunkt i samhället. De sågs då som den största utmaningen – mänskligheten står inför. Sex månader senare har vi genomfört en uppföljningsstudie som syftar till att hjälpa oss förstå om och hur synen på klimatförändringarna har utvecklats. I det här dokumentet presenterar vi slutsatserna från vår senaste undersökning och tar även tillfället i akt att göra en del jämförelser.

Resultaten talar sitt tydliga språk. Det är tydligt att den negativa påverkan på vår planet till följd av mänsklig aktivitet fortsätter att uppfattas som ett allvarligt hot: klimatförändringarna ses fortfarande som det mest angelägna problemet i de sju länder som ingick i undersökningen. Klimatförändringarna fortsätter även att ge upphov till en stor oroskänsla som delas av människor från alla sociala grupper, generationer och länder. Vi ser också hur samma komplexa blandning av känslor – oro, ilska och hopplöshet – dominerar människors känslomässiga reaktioner. Vi påstår inte att saker och ting har förblivit helt statiska vad gäller människors personliga prioriteringar – vi ser helt klart hur exempelvis reaktionerna på epidemin samt den ekonomiska nedgången har blivit betydligt mer framträdande.

Vad gäller orosmomenten på lång sikt är det dock klimatförändringarna som fortsatt uppfattas som det viktigaste globala problemet som måste åtgärdas.

Vi ser dessutom mycket starka krav på att engagemanget för klimatförändringarna ska fortsätta som en del av de pågående diskussionerna om den ekonomiska omstarten över hela Europa. Detta åtföljs av en utbredd oro för att vissa av de framsteg som hittills gjorts ska offras till förmån för kortsiktiga ekonomiska prioriteringar.

Generellt sett pekar slutsatserna mot en tydlig väg framåt: en väg där klimatförändringarna fortsätter att ligga överst på dagordningen för såväl regeringar som företag och individer. Mot bakgrund av detta anser vi att det är mer nödvändigt än någonsin att diskutera vilka specifika åtgärder som ska vidtas för att uppnå det här målet samt hur vi på ett engagerande sätt kan visa vilka positiva förändringar som sker på makronivå. Detta blir en påminnelse för oss alla om att vi tillsammans kan fortsätta att inspirera till förändringar och förstärka vår övertygelse om att problemet vi står inför fortfarande går att lösa.

De mest angelägna globala problemen: december 2019 jämfört med juni 2020

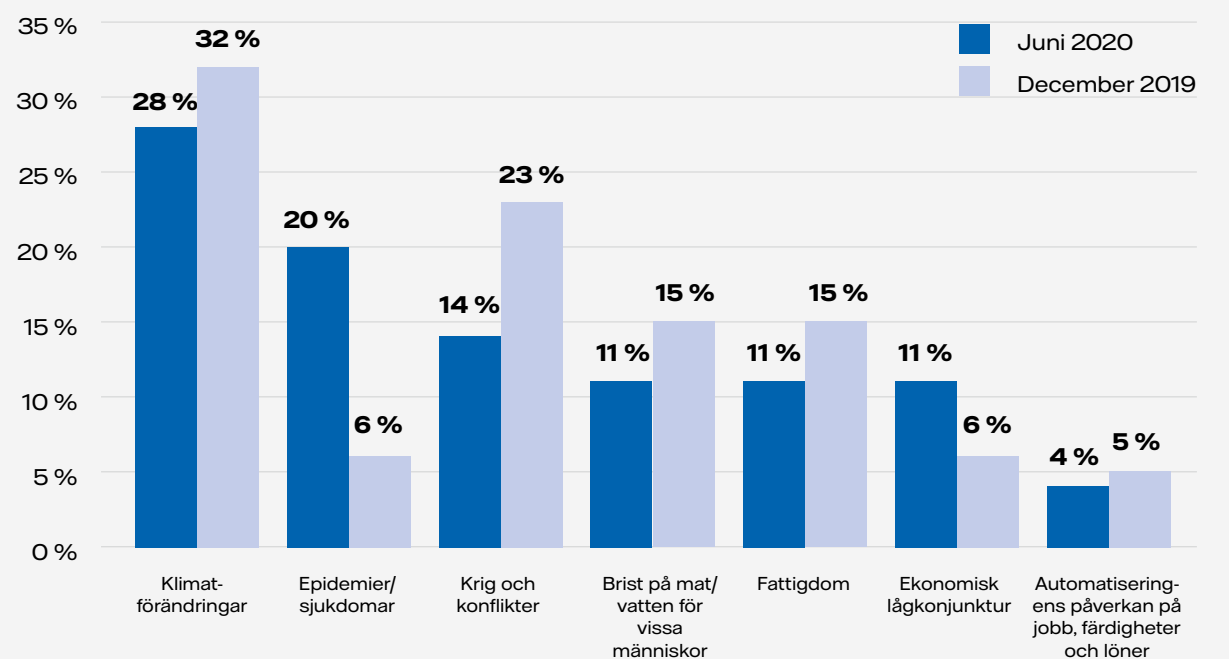


Diagram. % av respondenterna som har valt detta svarsalternativ som "det allvarligaste problemet" i världen idag (alla respondenter, alla länder)

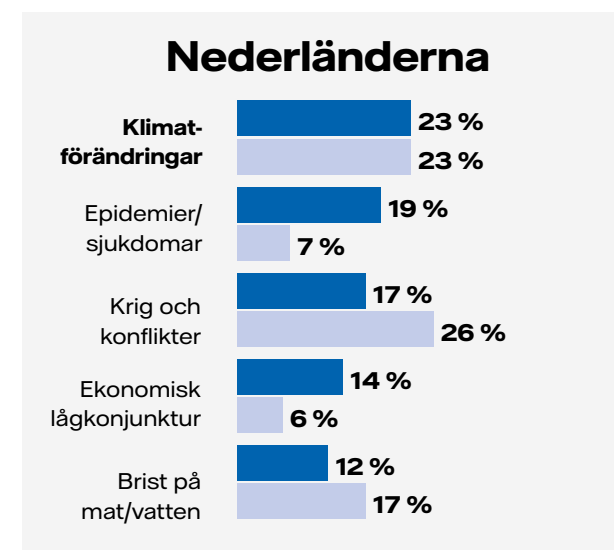
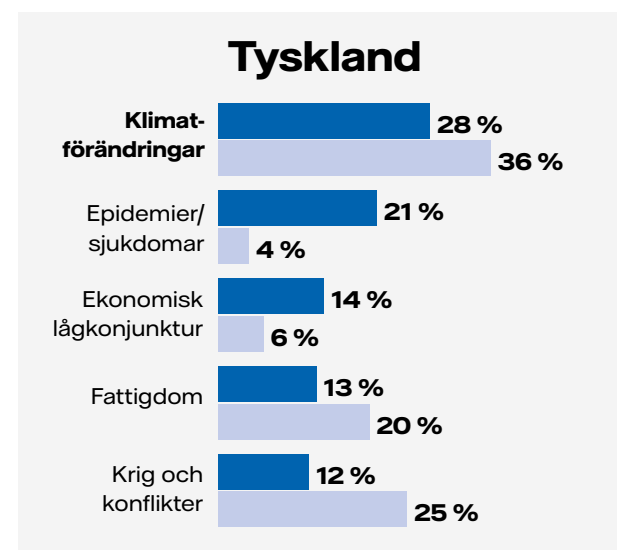
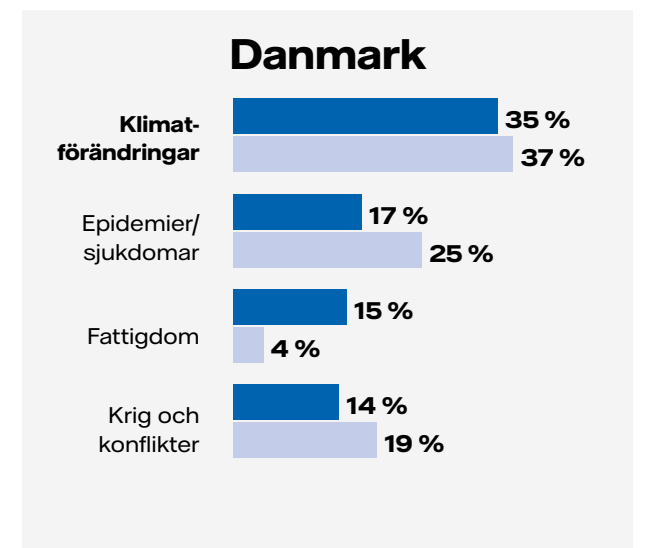
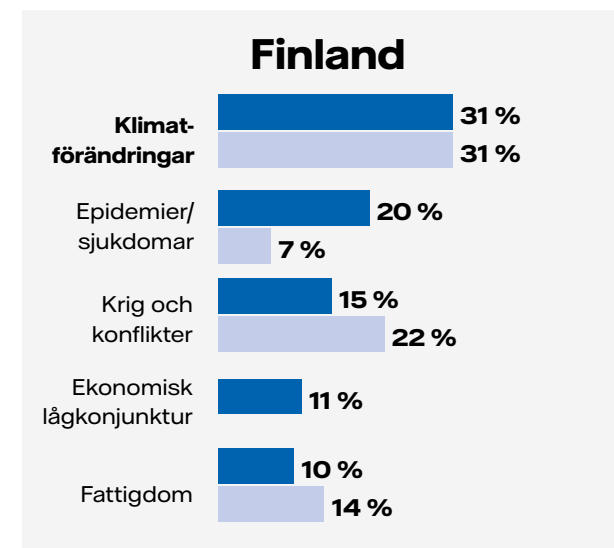
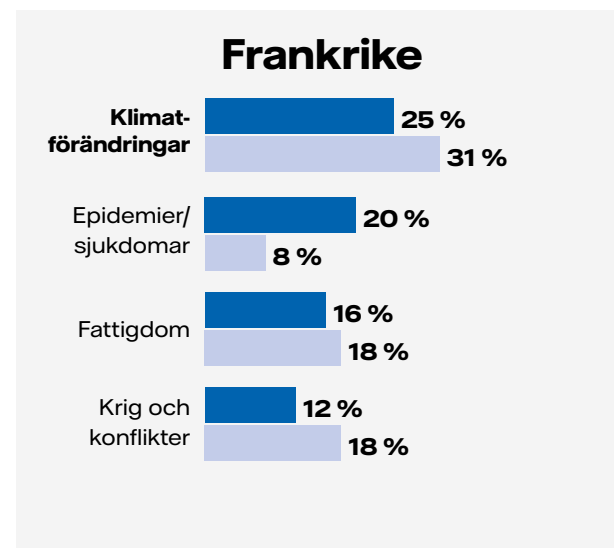
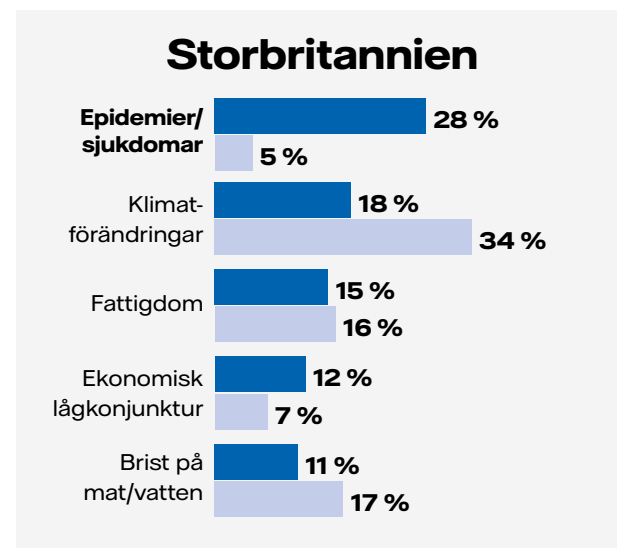
Resultat på landsnivå

Vid en närmare granskning av resultaten på landsnivå ser vi en del intressanta skillnader. Vi kan se att Storbritannien uppvisar ett klart avvikande resultat och är det enda landet där oron över epidemin har passerat klimatförändringarna som det mest angelägna problemet. I alla andra länder är det fortfarande klimatförändringarna som har högsta prioritet, även om intensiteten varierar. Vi ser till exempel att andelen respondenter som har uppgivit klimatförändringar som sitt största bekymmer har sjunkit i Frankrike (från

31 procent till 25 procent) och Tyskland (från 36 procent till 28 procent). I vissa andra länder är andelen oförändrad (Finland, Danmark och Nederländerna), och i Sverige har den ökat något (från 31 procent till 33 procent). Dessa variationer återspeglar helt klart olika attityder vad gäller klimatförändringar, men de kan möjligen också reflektera den komplexa inverkan av de nationella prioriteringar som diskuteras som en del av debatten om återhämtningsplaner.



De mest angelägna globala problemen per land



■ Juni 2020
■ December 2019

Diagram. % av respondenterna som har valt detta svarsalternativ som "det mest angelägna problemet" per land. N=1018 - 1055 per land (alla respondenter)

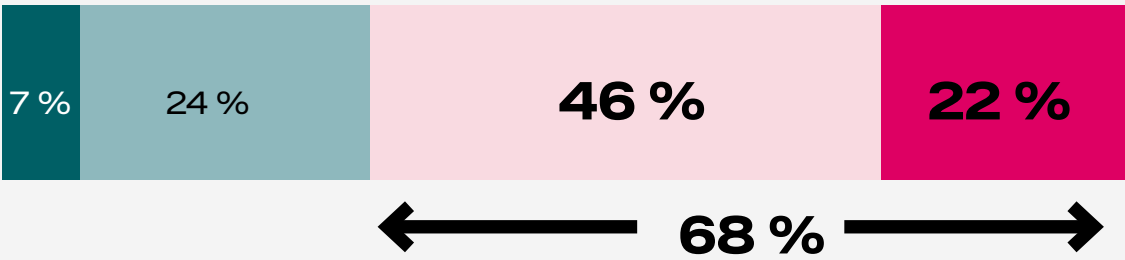


Den utbredda känslan av oro över klimatförändringarna håller i sig ... tillsammans med en mer allmän oro inför framtiden som helhet

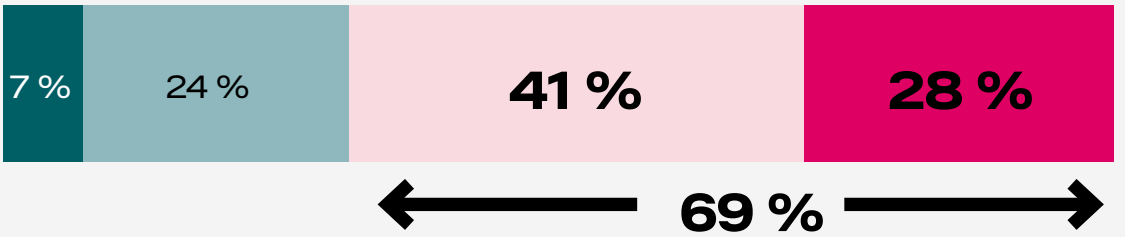
I vår första studie tittade vi även på hur konsensus avseende problemets allvarlighet resulterade i en allmänt utbredd oro över klimatförändringarna och hur dessa kommer att påverka planeten som helhet och vår närmiljö. Detta var extra viktigt att undersöka med tanke på nyliga rapporter och debatter om det ökande fenomenet med klimatångest, eller "eco-anxiety", som American Psychological Association år 2017 var först med att definiera som "en kronisk rädsla för miljöns undergång".

Sex månader senare ser vi att andelen personer som uttrycker oro är oförändrad. En klar majoritet på 69 procent beskriver sig själva som "ganska" eller "mycket" oroade över klimatförändringarna (jämfört med 68 procent i december 2018). Vi anser att detta är viktigt eftersom det visar att européer inte bara uppfattar klimatförändringarna som en angelägen global fråga, utan att detta har direkt påverkan på hur de känner inför framtiden.

Förändringar i oro över klimatförändringar - december 2019



Förändringar i oro över klimatförändringar - juni 2020



Inte alls oroad Inte särskilt oroad Ganska oroad Mycket oroad

Diagram. Oro över klimatförändringar. n=7220 (alla respondenter)

Känslor kring klimatförändringarna

Vi har även tittat närmare på de känslor som förknippas med klimatförändringarna, för att fastställa om känslorna har förändrats under de senaste sex månaderna. På samma sätt som den övergripande oroskänslan, är den känslomässiga reaktionen på detta tema oförändrad. Vi ser faktiskt att 41 procent av respondenterna uppger att klimatförändringarna får dem att känna sig "oroade över vad som kan hända med vår planet" (jämfört med 40 procent för sex månader sedan) – vilket gör detta till den vanligaste

känslan. Andra känslor på spektrumet, till exempel ilska "över bristen på insatser för att stoppa klimatförändringarna" och känslan av att vara "maktlös att göra något för att stoppa klimatförändringarna", är anmärkningsvärt stabila. Mer positivt är att även den andel som säger sig "hoppfull om att vi kommer att kunna stoppa klimatförändringarna" och "inspirerad av det jag ser andra göra för att stoppa klimatförändringarna" är praktiskt taget oförändrad.

Känslor kring debatten om klimatförändringar: december 2019 jämfört med juni 2020

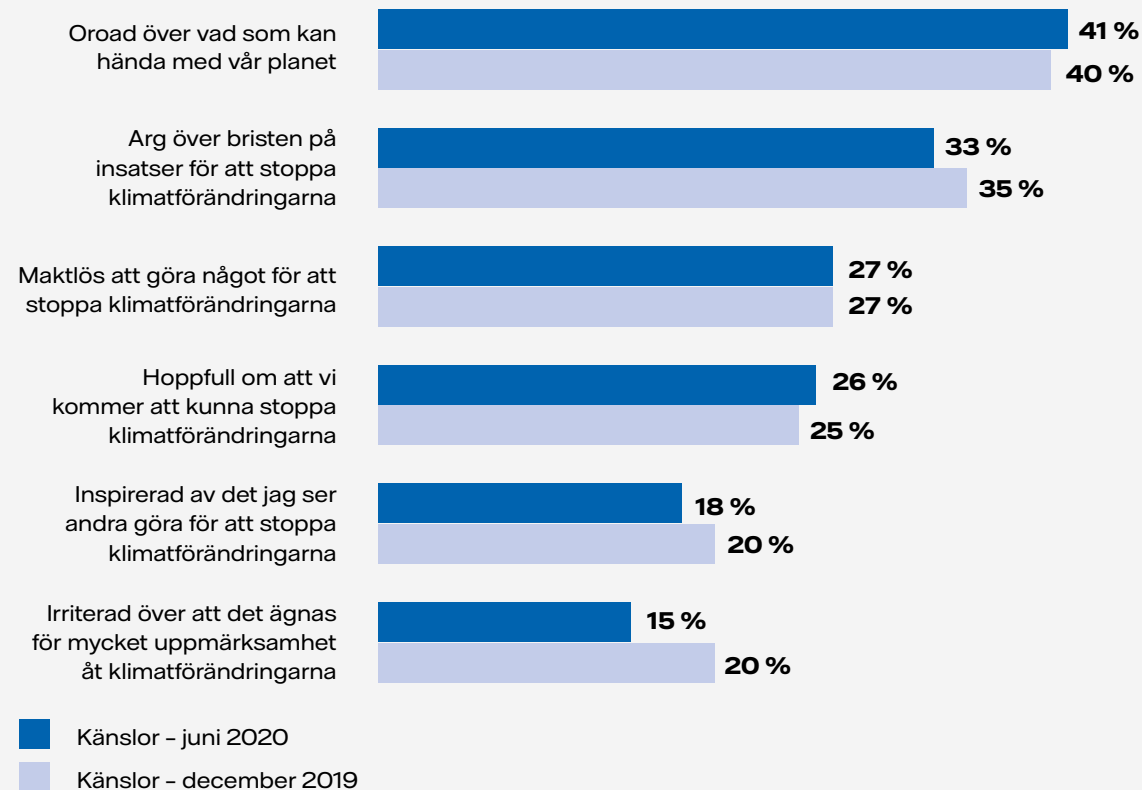
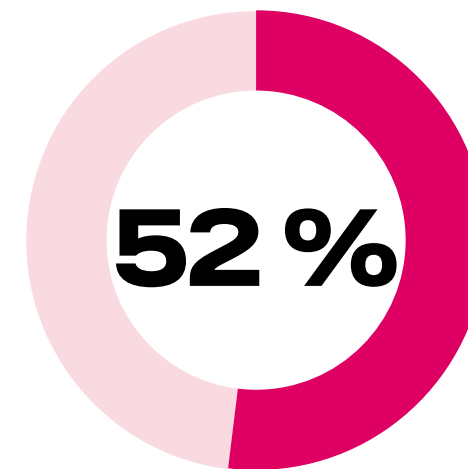


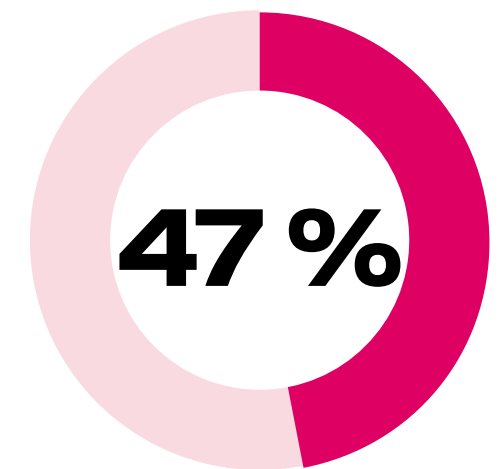
Diagram. % av respondenterna som uppger en viss känsla kring klimatförändringar. n=7220 (alla respondenter)

% av respondenterna uppger att de känner oro för...

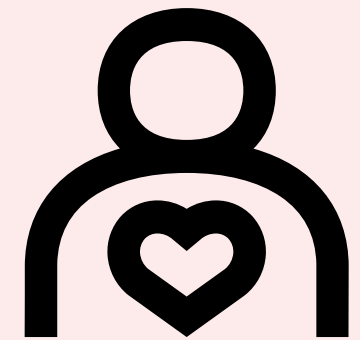


... mänsklighetens framtid

Förutom den utbredda oron och de komplexa känslomässiga reaktionerna på klimatförändringarna, som förefaller oförändrade under de senaste sex månaderna, har vi i den senaste undersökningen även ställt frågor om en mer allmän oro som människor kan känna. Dessa nya resultat visar en bredare och mycket påträngande känsla av osäkerhet, där ungefär varannan respondent uppger att de oroar sig för mänsklighetens framtid och sin egen personliga framtid. Vi kan inte jämföra dessa resultat med någon tidigare referensstudie, men de tyder tveklöst på att det i dagsläget finns en påträngande känsla av ängslan som utgör en fond för en del av den mer konkreta oro som människor känner kring klimatförändringar, epidemier, ekonomisk lågkonjunktur och andra globala problem.



... sin personliga framtid

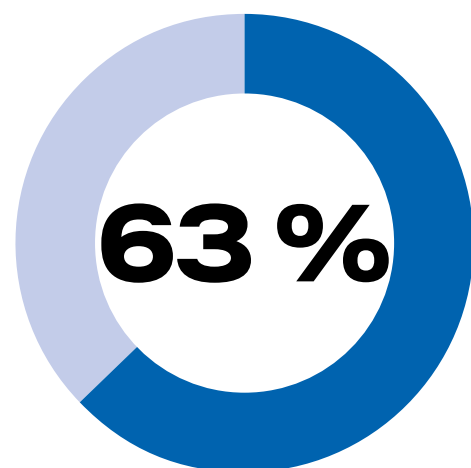


Synen på balansen mellan ekonomi och klimatförändringar

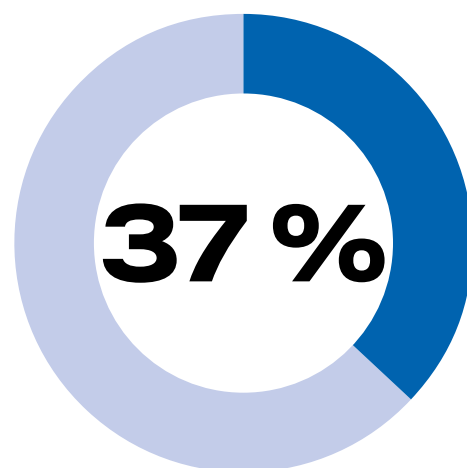
Förutom de komparativa resultat som visas ovan, vilka syftar till att beskriva den attitydförändring som har inträffat under de senaste sex månaderna vad gäller klimatförändringarna, ville vi även undersöka människors uppfattningar om den pågående debatten om balansen mellan ekonomiska och klimatomässiga prioriteringar i omstartplanerna på nationell och europeisk nivå.

Resultaten från vår studie visar att när respondenterna ombads vikta de olika vägarna framåt och göra ett val, så bekräftade en betydande majoritet i de sju länderna att högsta prioritet ska ges till fortsatta (eller ökade) insatser på klimatförändringsområdet, även om detta bromsar in ekonomin. Detta borde skicka en stark signal till regeringar och företag.

Synen på planerna för en ekonomisk omstart



Högsta prioritet ska ges till fortsatta (eller ökade) insatser på klimatförändringsområdet, även om detta bromsar in ekonomin



Högsta prioritet ska ges till kortsiktiga ekonomiska faktorer, till exempel tillväxt och jobb, även om detta skadar klimatförändringsinsatserna

Diagrammet nedan visar dessutom att en majoritet av respondenterna i de sju länderna säger sig vara "ganska" eller "mycket" oroad över att framsteg och insatser som gjorts för att motverka klimatförändringarna ska påverkas negativt av genomförandet av den

närmaste framtidens planer för ekonomisk återhämtning. Detta skickar en stark signal till alla med ansvar för att ta fram sådana planer om att inte offra klimatet för att uppnå kortsiktiga ekonomiska framsteg.



Oro över att framsteg och insatser som gjorts för att motverka klimatförändringarna ska påverkas negativt av genomförandet av den närmaste framtidens planer för ekonomisk återhämtning

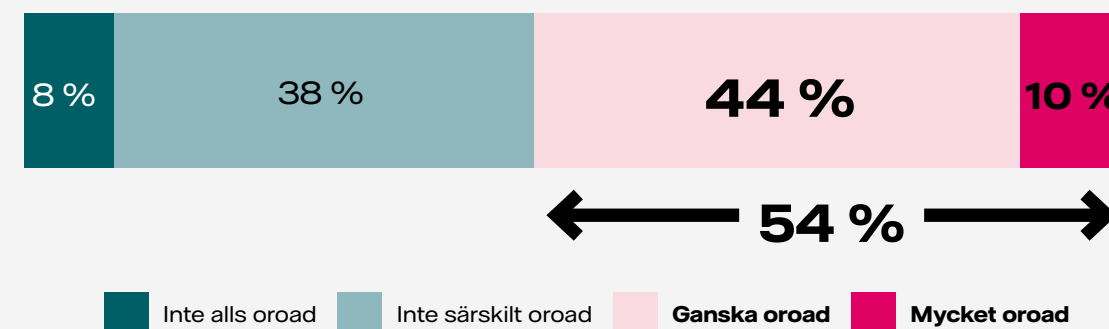


Diagram. Oro över att planer för ekonomisk återhämtning ska påverka klimatförändringsarbetet negativt. n=7220 (alla respondenter)



De mest synliga aktörerna vad gäller åtgärder på klimatområdet

Som en del av vår senaste undersökning ville vi slutligen få en förståelse av vilka aktörer som är mest synliga i arbetet med att motverka klimatförändringarna. Vår första rapport visade att goda exempel på ledarskap inom klimatförändringsområdet – från företag, regeringar och individer – kan uppmuntra till handling bland individer och få dem känna sig inspirerade att agera genom att följa andras exempel. Vi anser därför att det är viktigt att få en riktig bild av i vilken utsträckning medborgarna i de sju kartlagda länderna hör talas om åtgärder som olika aktörer vidtar mot klimatförändringarna.

Resultaten visar att den största andelen av respondenterna har hört talas om åtgärder som

vidtagits av regeringar, tätt följt av åtgärder från företag samt internationella och regionala organisationer. Samtidigt ser vi att var tredje respondent inte har hört talas om några åtgärder för att motverka klimatförändringarna. Detta tyder på att det fortfarande finns utrymme för att dela berättelser om positiva framsteg. Regeringar, internationella organisationer och företag som har klarat av att ta fram och genomföra lyckade klimativänliga åtgärder ska inte tveka att basunera ut information om vad de åstadkommit i större internationella sammanhang och i media, eftersom detta kan visa att sann beslutsamhet och vilja att agera faktiskt kan bidra till att bromsa klimatförändringarna.

De mest synliga aktörerna

% av respondenterna som har sett åtgärder från specifika aktörer

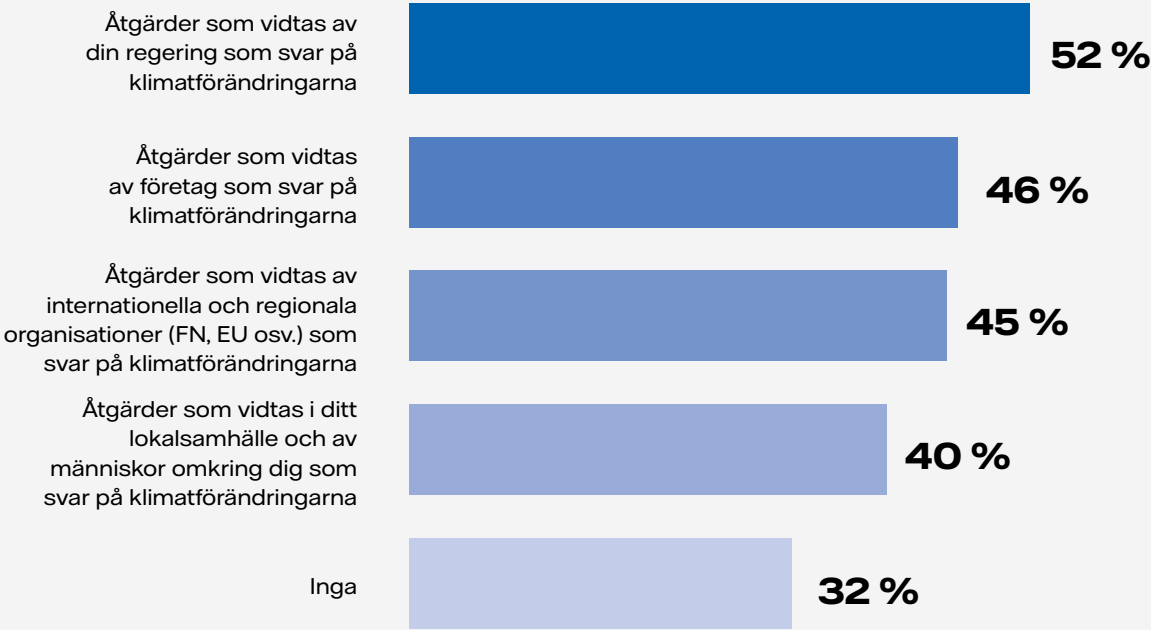


Diagram. % av respondenterna som har sett åtgärder vidtas.